

Дзвоник

№ 180

Журнал для українських дітей Румунії

Місячник Союзу Українців Румунії. 15 рік видання, квітень, 2022 рік

Дзвоник (Clopotel)

№ 180, 2022 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

ISSN 2501-2630

ISSN-L 2501-2630

Над *Дзвоником* працювали:

Головний редактор: Людмила Дорош

Редактор: Ольга Сенишин

Редколегія: Іван Ковач, Михайло Михайлюк,

Михайло Трайста, Марія Чубіка

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1

тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;

телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«RCR Print»,

Бухарест, Румунія

Adresa redakției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

УВАГА

всім читачам, дописувачам
та кореспондентам
журналу «Дзвоник»!

Наша електронна пошта змінилася.

Пишіть нам за новою електронною
адресою: clopotel@uur.ro

Дзвоник пропонує:

- * казки й оповідання
- * вірші, загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * вироби своїми руками

Дзвоник завжди радо прислухається
до ваших пропозицій і друкуватиме
надіслані вами спроби!

Обкладинка: Герасимчук Карина "Радісний Великдень", Кінусайга (печворк на пінопласті)

Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!

Степан ЗАГОРУЛЬКО

День святого воскресіння

Минали дні, віки минали,
Вставало сонце, дощ ішов,
А в небі ангели чекали,
Щоб день нарешті цей прийшов.

І відчинились неба брами,
Засяяв нам спасіння шлях.
«Воскрес!» – лунало над садами,
«Воскрес!» – співало у серцях.

Христос – у небо шлях єдиний,
Він переміг і смерть, і гріх.
Нас розуміє, як Людина,
І любить нас, як Бог, усіх.

І в день святого Воскресіння
Знов сяє сонце з висоти –
Христос нас кличе до спасіння,
Як Він воскрес, воскреснеш ти!

Ніна ГОРИК

Вербиця

Ой ти гілко, гілко вербова!
На тобі зелена обнова.
Ще холоднуvато надворі,
А ти вже в святечнім уборі.

Ти вже у церковцю ходила,
Господу стежинку встелила
І до нас вернулась, свячена
Гілочко вербова, зелена.

Ти торкни Оленочку трішки,
Хай росте, як мама, заввишки!
А Максимка – шпарко й багато,
Хай здоровий буде, як тато!

Юлія ХАНДОЖИНСЬКА

Великоднє свято

Великоднє свято
В кожен дім зайде.
Крашанки і паски
В кошик покладе.
Крашанка і паска –
Ніби дві сестрички,
А ще з ними поруч
Гілочка вербички.

Буде гарне свято,
Усього доволі,
Порадієм в дружнім
І родиннім колі.
Крашанка і паска –
Ніби дві сестрички,
А ще з ними поруч
Гілочка вербички.

Тетяна СТРОКАЧ

Чистий четвер

Ой, устань ти ранесенько,
Умий личко білесенько,
Щоб весь рік здоровим бути
Й про хвороби всі забути.

До Великодня готуйся,
Працювати не лілуйся.
Не залежуйся в постелі,
Прибери свою оселю.

Якщо підстрижеш волосся –
Будуть краще рости коси.
Тричі гроші порухуєш –
Увесь рік багатим будеш.

Можна вже з Божої ласки
Починати пекти Паски...

Звичай було багато,
Як до свята готуватись.

То ж і ти їх поважай,
Своїх друзів начай.

Леонід ПОЛТАВА

Великодні писанки

Що за дивнії яєчка
Наша курочка знесла!
Намальоване гніздечко,
Ще й пташиночка мала,
Навкруги – барвисті квіти,
Жовті, сині гілочки...
Чи здогадуєтесь, діти,
Що це? Певно – писанки!
Їх не курочка знесла,
Їх матуся принесла,
Ми гуртом розмалювали
Для святкового стола:
Сяють наші писанки,
Як весняні квіточки!

Віра ВОРКСЛО

Що весна принесла?

Мамо, мамо, що весна
Принесла нам голосна?
Мама каже: – Донечко,
Принесла нам сонечко.

І тепер уже ніхто
Не вдягається в пальто.
Принесла нам квіти
І тепленький вітер.

І весна садочки
Одягла в листочки.
Принесла нам в хату
Великоднє свято.

Степан К. Д. ТРАЙСТА

Бог темряви Одо та хоробрий лицар Тімо

Продовження з попереднього числа

Чарівна Полідора – рум'яна, мов червоне яблучко, – повела Тімо вузьенькою стежиною, яка вела до густого чагарника, крізь який вони довго продирались. Дівчина йшла попереду, а Тімо – за нею слідом, аж поки не вийшли на галявину, над якою завис густий туман. Він із кожним їхнім кроком опускався все нижче до землі, аж поки не обвив їх зовсім.

Тімо затривожився і трохи не потяг руку за мечем.

«Та що це зі мною? Не буду ж різати туман...»

– Не бійся, Тімо! Це тільки густий туман, зараз вийдемо з нього, – промовила лагідним голосом Полідора.

– Я й не боюсь, – відповів сміло Тімо.

– Я відчула, що ти перелякався.

– Ні, я не перелякався, тобі тільки здалось. І як ти можеш відчувати те, що відчуваю я? Це неможливо.

– Можливо, можливо, я відчула й коли ти...

– Коли я ...?

– Так, так... – кивнула головою Полідора.

– Коли я що? – перепитав Тімо.

– Нічого, – посміхнулась дівчина.

– Ні, ти кажи.

– Сам знаєш...

– Не знаю.

– Знаєш!

– Ну, коли знаєш, тоді ходи зі мною! – посмілювався Тімо.

– Ні, не піду, бо...

– Бо що? В тебе є наречений?

– Ні, в нас немає наречених, в нас немає хлопців зовсім...

– А тоді чого не хочеш йти зі мною? Тобі шкода покидати родину?

– У мене сестер немає...

– Ти ж говорила, що в тебе є мати.

– Ні, я казала, що я дочка легконогої Міріни, але моя мати кілька років тому загинула в бою.

– Ну, тоді що тебе тримає тут?

– А хто буде випасати лоша чоловікопоборної лицарки Андромахи? – посміхнулась гірко дівчина.

– Ось в чому річ! Та вже хтось знайдеться.

– Ні, не в цьому річ, я просто боюся.

– А чого тобі боятись? Ти ж не боїшся тут, в оцій пустелі, поміж туманами та болотами...

– А як у вас там?

– Ходи, побачиш...

– А ти розкажи.

– Ну, про що тобі розказувати? Ти питай, а я розкажу.

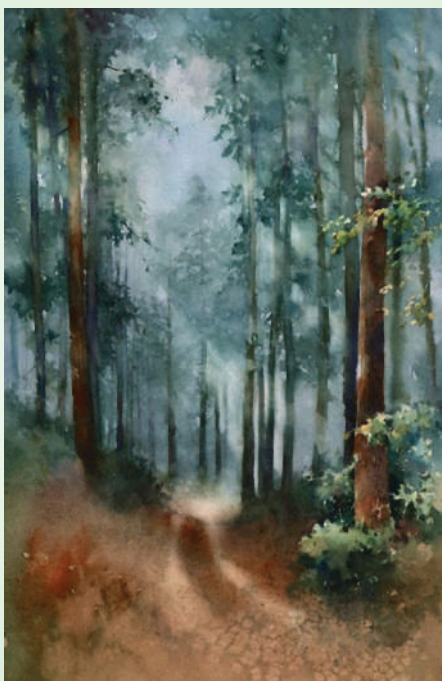
– У вас живуть чоловіки і жінки вкупі?

– Так, тільки після одруження. А до одруження хлопці з дівчатами зустрічаються на вечорницях і на танцях.

– У вас є і танці?

– Так, і трояцькі музики, і вечорниці, на яких так весело.

– А мене приймуть до вас?

(Продовження на 10 сторінці)

Марія ХАТКІНА

Буквар

для дошкільнят і дбайливих батьків

З з

Зима

Замітає завірюха,
Мерзнуть щоки, мерзнуть вуха.
Це у місто крадькома
Біла-біла йде зима.

ЗА – завіса, заєць, заноза.
ЗУ – зупинка, зустріч.
ЗО – зоопарк, зовсім, зонтик.
ЗЕ – земля, зерно, зеленка.

Відгадай:

*Ось висить зелена слива.
С на З змінили – ...
(Злива)*

ЗА! ЗА! ЗА! –
На прогулянці коза.
ЗИ!ЗИ! ЗИ! –
Довгі роги у кози.

Ї ї

Їжачок

Їжачок шукав грибів,
Слимачка у лісі стрів.
Так цікаво їжачку:
– Граймося разом, слимачку!

Тут долини та гаї.
Тут співають солов'ї.
Київ наш – велике місто.
Над Дніпром, немов намисто,
Вишиванка-скатертина.
Це – країна Україна.

Ї на початку слова:
Їжа, їсти, їзда, їдальня
І у середині слова:
Україна, поїзд, Київ.

Й й

Йогурт

Йосип голову ламав,
Йосип йогурт вибирав:
– Є з бананом,
Є з малиною,
Навіть з ківі та шипшиною.
І усі такі смачні!
Як же вибрати мені?

Й на початку слова:
Йод щипається, кусає
Та подряпини зціляє!

Й в кінці слова:
Білий, чорний, золотий...
Колір вибери новий!

Ч ч

Черепашня

Черепашня купило
Чистий зошит та чорнило.
Треба черепашеняті
Научитися писати.

ЧИ! ЧИ! ЧИ! – читанку скоріше вчи.

ЧУ! ЧУ! ЧУ! – наїлися досхочу.

ЧИ! ЧИ! ЧИ! – черевички полічи,

ЧА! ЧА! ЧА! – загубилося курча,

ЧЕ! ЧЕ! ЧЕ! – дуже сонечко пече.

ЧИ! ЧИ! ЧИ! – дід з мішечком на плечі.

Ч в кінці та на початку слова:
Наступила тиха ніч.
Чути, як заухав сич.

○○○ Румунські письменники – дітям ○○○

Кріна АВЕДЕНЕЙ

Дані хоче віслючка

Дані дуже допитливий і балакучий хлопчик, з великими блакитними очима та маленьким кирпичним носиком. Він любить ставити багато запитань і найулюбленішим є, звичайно ж, «чому?».

Цілісінький день він розказує про свої машинки, автобуси та потяги, якими він грається, поки мама готує для нього смачні перекуси, адже він ще й великий гурман.

Як кожна дитина, він дуже любить своїх батьків, а також бабусю й дідуся, які живуть у селі і яких він відвідує кожні канікули. Там він відчуває себе найкраще. Там він – немов на зачарованій землі, сповненій пригод, з недослідженими місцями та можливими цікавими відкриттями.

Сьогодні вранці Дані ще щасливіший, ніж зазвичай, бо поїде з мамою до дідуся й бабусі на потязі. Він ще не сів добре у вагон, як притулив носика до холодного вікна, щоб бачити все, що відбувається. Він дивиться, як від'їжджає інший потяг, і на мить йому здається, що поїхав той потяг, у якому знаходиться він. Але через короткий час він чує гучний звук локомотива, потяг легенько смикається і рушає.

Протягом усієї подорожі він не відводить своїх великих очей від вікна, де його приплюснутий ніс залишив кружельце, оточене хмаринкою пару, і він ненаситно

вбирає образи, що змінюються все швидше й швидше. Він бачить довгу чергу машин, що чемно чекають перед червоним бар'єром з білими смужками, щоб пропустити швидкий потяг, зграї птахів, які плавно літають у небесній височині, де вони стають віддаленими цятками, проїжджає через великі залізні мости, які трясуться під величезною вагою потяга. Він у

захваті від отар на схилах пагорбів, схожих на сірі клубочки, від плямистих корів, які спокійно пасуться свіжою травою, і від сильних коней у супроводі їхніх жвавих лошат.

– Ще трохи і ми доїдемо! – сказав він матері, наполовину радий, що знову побачить бабусю та дідуся, але й трішки сумний, бо чудова подорож потягом закінчувалася.

Вже добре було видно зелений пагорб із великим

дерев'яним хрестом на верхівці, поблизу хати дідуся й бабусі, і потяг почав сповільнюватися, коли це Дані раптом почав кричати, сповнений ентузіазму:

– Мамо, дивись! Це віслючок! Це справжній віслючок?

– Так, Дані, це віслючок. Ти так голосно це сказав, що, мабуть, і він тебе почув, бо дуже зацікавлено дивиться на нас! – сказала мама, сміючись.

– Який він гарний! Я думав, мамо, що віслюки існують лише в книгах, що вони

зникли, як єдинороги, динозаври та дракони!

– Це правда, що віслюків уже не так багато, як було раніше, але вони все ще є. Давай візьмемо наш багаж і будемо виходити, бо ми прибули на вокзал!

Злізши з поїзда, Дані ще постояв кілька хвилин з мамою на пероні. Він був зачарований потягами і хотів побачити, як рушить потяг, яким подорожували вони, тож він провів його поглядом і помахав рукою, поки той не зник вдалині, сильно розхитуючи залізницю.

Хата дідуса й бабусі була неподалік вокзалу, тож мама з Дані пішли туди пішки. І ні трішки не нудьгували, бо Дані весь час говорив:

– Мамо, я хочу віслючка. Ти купиш мені, будь ласка? Я хочу мати свого власного віслючка, щоб годувати його й доглядати за ним! Ми станемо з ним справжніми друзями!

– Ти, балакучий і гарноокий зайчику, що ти робитимеш із віслюком? Він майже такої величини, як кінь, і ми не зможемо його тримати в квартирі, як хом'ячка. Йому потрібно бігати по полю, їсти траву й пити багато води. І не думай, що свої потреби він справляє в туалеті!

– Ну дивись, мамо, я подумав, що можу тримати його на балконі, виводити попастися вранці та ввечері на травичку за нашим будинком і наливати йому води у ванну, скільки він захоче. Я думаю, що зможу подбати про нього!

– Я скоріше думаю, що ти даремно б мучив бідну тварину. Людям у селі потрібні віслюки, вони їх не тримають просто так, як домашніх улюбленців.

– Ні? – спитав Дені з широко відкритими

очима. – А що ж вони роблять з ними? Віслюки не гавкають, не дають молока, не ловлять мишей... Я думав, що їх тримають тому, що вони такі милі!

– Роль віслюків у господарстві – допомагати своєму господареві перевозити важкі речі, наприклад, кошики з яблуками. Навіть можна їздити на ньому, як на коні. Але віслюк робить це, тільки якщо захоче, бо він дуже впертий – такий як і ти, якщо добре подумати. І знай, що дружина віслюка, тобто ослиця, дає молоко, і це дуже смачне й корисне молоко.

– Ха-ха, як круто! Це значить, що осли дуже розумні, якщо вони роблять лише те, що їм хочеться! Мені здається, що ми чудово порозумілися б, і я з превеликим задоволенням поїхав би верхи на віслючку в дитсадок! Не кажучи вже про те, як би мені пригодилося, щоб він приносив мені

по яблуку з кухні, коли я лежу на килимку у вітальні і розмальовую. Ти уявляєш? Це було б геніально!

(Далі буде)

Переклад з рум. Міхаєли Гербіл, Людмили Дорош, ілюстрації Александри Ротаріу

Михайло Гафія ТРАЙСТА

Неймовірні пригоди Панаса Гусопаса

частина III

23. Як Панас Гусопас до мавок у гості напрошувався

Після того, як мавки присяглися, що більше не будуть заманювати хлопців у хашу і не будуть лоскотати їх до смерті, вони почали вимагати, щоб Панас Гусопас віддав їм хустини:

- Віддай хустини, паночку!
- Віддай хустину, лицарю!
- Віддай хустину, багатирю!
- Віддай, дороженький!
- Віддай, миленький!
- Ти ж обіцяв нам, Панасику!
- Ну, раз обіцяв, то віддам, але не тепер...
- А коли?

– Після того, як побуду у вас у гостях! – посміхнувся Панас.

- А навіщо тобі до нас у гості?

- Ми ж бідні, як церковні миші!
- У нас хатиноньки немає!
- У нас немає ні їстоньки, ні питоньки!
- Ми тебе до нас у гості не запрошували! – посмілішала одна з них.

- А я й непрошений йду!
- А ми тебе не приймемо!
- Ну, якщо так, то бувайте! Хустини вам поверну через рік, або ні – краще через три роки. Зустрінемось саме тут і тоді я їх вам поверну.

- Ой, ні, ні, ні!
- Ой, горенько!
- Ой, лишенько!
- Ой, матусенько!

- Ну то що, йдемо до вас у гості?
- Йдемо, – ніяково відповіли мавки.

А одна з них, найсміливіша і найхитріша, хитро посміхаючись, зауважила Панасові:

- Ти не зможеш прийти до нас у гості, бо не зможеш триматися нас.

- Це вже моє діло, – посміхнувся Панас.

- Ну, якщо ти зможеш встигнути за нами, то добре. Але якщо ми прибудемо до нашого дому, а тебе не буде з нами, то ми повернемось і ти віддаси нам наші хустини й більше не будеш напрошуватись у гості, чи ти згідний?

- Згідний! – погодився Панас.

Мавки взяли за руки і почали кружляти, піднімаючись у повітря, і так полетіли до свого палацу.

Панас теж не гаяв часу. Кинув собі перо під ноги і в одну мить опинився на подвір'ї кришталевого палацу, в якому жили мавки.

(Далі буде)

Оксана НЯМЧУК

Історія Сашкових кольорів

Сашко чудово малював. Йому дуже подобалося зображати світ таким, яким він його бачив, а потім розфарбовувати все жовтим, синім, фіолетовим або зеленим кольорами. Він ніколи не використовував коричневий, бежевий або чорний колір. Йому здавалося, що його малюнки з яскравими та веселими фарбами гарніші. Малював він, відколи навчився тримати олівець у руці. Свої малюнки та картини Сашко чіпляв на всі стіни у своїй кімнаті, наповнюючи її веселими фарбами і створюючи приємну для себе атмосферу.

Та час ішов, Сашко підріс і пішов у садок. Він дуже зрадів, коли почув, що вихователька заохочує дітей малювати. Він тішився, що зможе робити те, що йому подобається найбільше. Першого ж дня вихователька сказала дітям:

– Діти, давайте намалюємо дерево!

Сашко із задоволенням намалював дерево, а потім пофарбував стовбур у фіолетовий колір, а листя – в рожевий. Та вихователька одразу поправила його:

– Сашко, дерево має коричневий стовбур і зелене листя.

Наступного дня вона попросила дітей намалювати небо і Сашко зробив його жовтим. Але вона сказала, що небо блакитне і це всі знають. Якось Андрій зробив зеленого коня, але вихователька усміхнулася і вголос запитала, чи хтось коли-небудь бачив зеленого коня. Вже через декілька днів Сашко почав малювати коричневим, бежевим і чорним, як і потрібно. Чомусь йому ставало все сумніше, хоча його малюнками всі були задоволені. Тільки вдома він був щасливий, як і раніше. Тут він міг розфарбовувати свої

малюнки в будь-які кольори. А в дитячому садку він робив лише те, що вимагала вихователька.

Одного разу Сашкові з домашнього зошита випав малюнок, який хлопчик зробив удома і забув у зошиті. Сара – його колега з сусідньої партії – підняла той малюнок. Перед тим, як віддати його Сашкові, вона довго розглядала його, а потім прошепотіла: – Який гарний! Я ніколи не бачила нічого кращого.

Це був малюнок з фіолетовим полем, де два зелених зайчики бігли до жовтого дерева. Небо, звичайно ж, було рожеве.

Спочатку Сашко дуже засоромився, що забув залишити малюнок удома. Але по дорозі додому він згадав посмішку Сари і її слова. А потім у нього зародилася дивна думка: «А якщо й інші діти теж хочуть малювати так, як їм подобається? Якщо єдиною людиною, яка хоче, щоб листки були зеленими і небо блакитним, є вихователька?»

Тієї ночі Сашко важко заснув, бо такі думки все не давали йому спокою.

Наступного ранку він вирішив дізнатися, що думають інші в садочку. Він знову взяв із собою малюнок, сів біля одного хлопчика і вдав, ніби той малюнок вислизнув із зошита на землю. Андрій підняв малюнок і сказав:

– Мені дуже подобається твій малюнок. Вдома і я уявляю собі, що небо і тварини мають інші кольори, ніж ті, якими ми малюємо тут, у садочку.

Виявилося, що Сашкові малюнки подобалися й іншим діткам. Діти дивилися на них і не сміялися з того, що він використовував інші кольори – не ті, які було треба.

(Продовження на 10 сторінці)

(Початок на 9 сторінці)

І хлопчик зрозумів, що вихователька не бачить світ таким, яким його бачать діти.

Одного дня, коли вихователька попросила дітей намалювати корову, Сашко розфарбував її плями в рожевий колір. Вихователька швидко зауважила, що на корові немає рожевих плям і порадила використати коричневий або чорний. Сашко відповів, що хотів би залишити їх рожевими. Тоді вона запитала дітей, хто з них має рацію і впевнено додала, що правда на її стороні. Діти нічого не сказали, а Сашкові довелося перемалювати малюнок. Хлопець знав, що всі діти думають так само, як він. Але чомусь вони не висловлюють свої думки вголос. Ще декілька разів хлопець спробував пояснити виховательці, що світ буде гарнішим, якщо його розмальовувати веселими, улюбленими кольорами. Та даремно. Виховательку переконати не вдалося і вона й далі наполягала, щоб Сашко використовував ті кольори, які потрібно.

Малюк майже змирився, коли одного дня трапилося щось непередбачене. На перерві Сашко грався з машинкою, яка заїхала під шафу з полицями, переповненими іграшками. Хлопчик опустил на коліна і засунув руку під полицю, але не зміг дотягнутися до машини. Він зрозумів, що зможе витягнути її, лише піднявши всю шафу. Та вона була для нього занадто важкою. Саме тоді йому на допомогу прийшли двоє інших хлопчаків, але й тоді полиця не рухнулася. І тільки коли до них приєдналися решта малюків, всі разом вони підняли важку полицю. Так Сашко зміг дістати свою машину. В цей момент Сашко

зрозумів, що йому робити, і він зібрав усіх на таємне засідання. Діти погодилися зробити вже наступного дня те, що запропонував Сашко.

Вихователька цього разу попросила кожного намалювати ферму з тваринами. Малюки розфарбовували тварин, як собі хотіли. Дошки для малювання були заповнені зеленими конями, жовтими свинями, фіолетовими коровами. І всі діти були в захваті від того, що вийшло. Вони щиро раділи, що зробили так, як хотілося. Побачивши все це, вихователька не стала їх виправляти. Протягом наступних днів стіни класу майоріли різнокольоровими яскравими фарбами, що випромінювали надію та радість. Вихователі інших класів перейняли цей приклад і в свою чергу теж дозволили дітям малювати і розфарбовувати так, як вони того хотіли. Бо щасливі діти – це ті діти, які бачать світ в яскравих фарбах, якими вони виражають свою надію, віру, любов. Бо світ невинних дітей – світлий, щасливий, найкрасивіший...

Дітям потрібно дозволяти створювати свій власний світ. Вони мають бути вільними у своєму виборі і так будуть краще вчитися. Немає нічого поганого в тому, щоб бути іншим або думати інакше. І не потрібно змінювати себе тільки для того, щоб просто комусь сподобатися. Батьки, вихователі та викладачі повинні побільше спілкуватися з дітьми і заохочувати їх висловлюватися, не боятися показувати світ таким, яким вони його бачать. Таким чином діти зможуть виявити свої таланти, почуватимуться справді вільними, відчують нашу підтримку. А це – наш безцінний подарунок дітям.

(Початок на 4 сторінці)

– Приймуть, приймуть, – запевнив її радий Тімо, бо він насправді закохався в Полідору.
– Тільки б нам вибратися звідси.
– Вибратись виберемось. Я тобі допоможу, але мені треба повернутись до Зеленої Долини.
– Навіщо?
– Розкажу тобі, як повернусь, якщо ти не передумаєш і не підеш без мене.
– Ні, без тебе не піду!

– А в нас мужчинам не вірять.
– А ти можеш вірити мені, – запевнив її Тімо.
– Не знаю чому, але я вірю тобі.
– Ось бачиш! Повертайся скоро!
– Повернись, чекай!
– Чекатиму, – відповів Тімо услід Полідорі, яка зникла в густому тумані, і знову повторив: – Чекатиму тебе, Полідоро, чекатиму, тільки, щоб ти повернулась.

Далі буде

●●● Славетні українці ●●●

Гетьман Виговський

Це другий гетьман (1657-1659) після Богдана Хмельницького фактично незалежної козацької держави, безсумнівний герой свого часу і патріот України. Його вважають талановитим адміністратором, воєначальником і дипломатом, інтелектуалом та абсолютно європейською людиною. Іван Виговський намагався вийти з-під впливу Москви, відстоюючи право України на свій самостійний вибір.

Виговський Іван Остапович народився біля Києва в сім'ї православного шляхтича. Ймовірно закінчив Київську братську школу, володів 4 іноземними мовами. У 1630-их роках працював у судах, а потім пішов на військову службу. У 1648 році потрапив до татарського полону, однак був викуплений Б.Хмельницьким і став його соратником. На посаді генерального писаря військової канцелярії українського уряду він набрався великого досвіду з управління військом і державою. У 1657 році на раді в Чигирині Виговського було обрано гетьманом.

Та московського царя не влаштовувало це обрання. У Виговському він правильно вбачав продовжувача незалежницьких планів та намірів Хмельницького. Тому московити почали хитрувати, розповсюджувати брехню про новообраного гетьмана і його наміри, переконувати людей, що їм було б краще і ситніше під управлінням московського царя. Полтавський полковник М. Пушкар у 1658 р., вміло використовуючи настрої та незадоволення козаків, зумів підняти заколот проти законного гетьмана. Ці та подальші події в Україні тепер трактуються як прояв «гібридної війни». І тоді Москва офіційно дистанціювалася від сил, які підняли повстання проти законної влади. Але на ділі всіляко підтримувала їх і навіть посилювала безпосередньо підпорядковані їй полки для участі у військових діях. Одночасно з цим царські послы постійно пропонували себе на роль арбітрів та миротворців.

Це був перший випадок в історії українського козацтва, коли козаки настільки масово виступали один проти одного. Царські сановники вичіку-

вали, стверджуючи, що те, що відбувається – внутрішня справа України. І тоді Іван Виговський почав діяти зі швидкістю й рішучістю, яких від колишнього писаря ніхто не очікував. Він відновив дисципліну у вірних йому полках, уклав союз із кримськими татарами, найняв значні сили найманців. І в травні 1658 року гетьманська армія вщент розбила під Полтавою військо повстанців. Перша громадянська війна в історії Гетьманщини на цьому закінчилася, а цілісність країни і законна влада були збережені.

Розгром повстання означав повний провал «гібридної війни» і тепер відкрита війна між Україною і Росією залишалася питанням часу. Зіткнення відбулося під Конотопом, де навесні 1659 року московські і українські промосковські війська обложили 5 тисяч козаків. Наприкінці червня відбулася генеральна битва, де гетьман Виговський за допомогою татарської орди, польського корпусу і численних німецьких, угорських і сербських найманців завдав нищівної поразки військам під проводом російського князя А. Трубецького. Тепер царська Москва затремтіла за свою безпеку.

Та Виговський не пішов на Москву, хоча і планував. Не дивлячись на підтримку високоосвідченої верхівки козацтва, більшість людей його ніколи не розуміла. Продовжувалися непорозуміння із запорізькими козаками, через які гетьман втратив підтримку татар. У цих умовах Іван Виговський не бачив сенсу продовжувати боротьбу, тому він скликав раду й склав гетьманські клейдони. Так Україна втратила шанс стати незалежною державою. Хоча перемогу під Конотопом вважають грандіозною, вона залишилася практично безрезультатною через відсутність єдності народу.

Гетьману Виговському в Україні встановлено цілий ряд пам'ятників та меморіальних дошок; його ім'я носять вулиці, школи та військові частини; про нього написані романи; викарбовано монету з його зображенням. У 2009 році в Україні широко відзначалося 350-річчя Конотопської перемоги.

Підготувала Ольга Сенишин

Тематична картка «Весняні свята»

1. Спробуйте запам'ятати віршик:

Великдень, Великдень,
Веснянеє свято –
Радіють і діти,
І нень, і тато.
(«Великдень», А. Лотоцький)

2. Назвіть весняні свята та їхні символи:

3. Підпишіть кольорові літери під відповідними кольоровими яєчками. Яке вийшло слово?

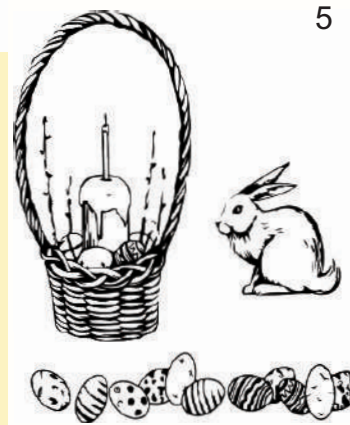

4. Назвіть великодні символи.

5. Розгляньте нижчеподані розмальовки.

Назвіть предмети, спільні на обидвох малюнках. Розмалюйте ці зобра-

ження на великодню тему.

Подайте прикметник до слів:

Зайчик / Зайчиха

6. Відпочиваємо!

Фізкультхвилинка

Раз, два – всі присіли,
Потім вгору підлетіли.
Три, чотири – нахилились,
Із струмочка гарно вмились.
П'ять, шість – всі веселі
Крутимось на каруселі.
Сім, вісім – в поїзд сіли,
Ніжками потупотіли.

7. Роздивіться малюнок і назвіть тварин за родіми:

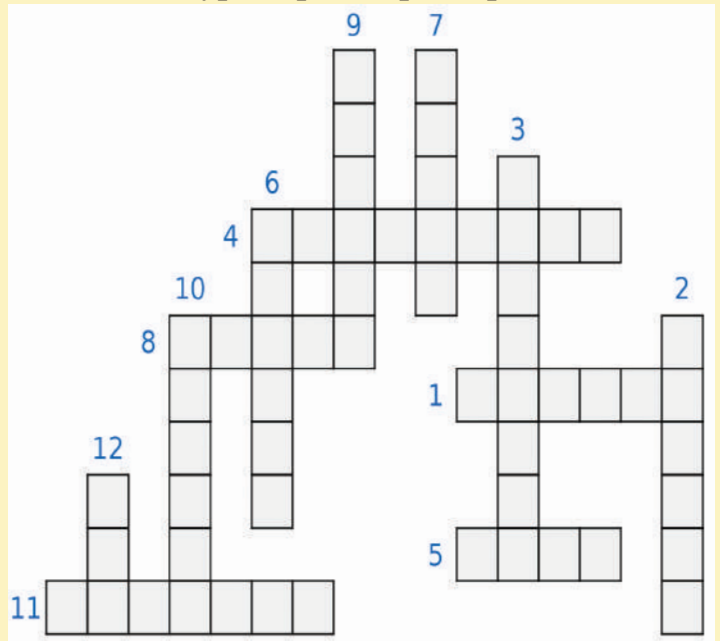

Один ○○○○○

Одна ○○○○○○○

Одне ○○○○○○○

8. Конкурс «Зроби кросворд!».

Відгадай слова та впиши їх у відповідні клітинки.

1. Яке яйце не є великоднім?
2. У яку пору року святкують Великдень?
3. Який колір є традиційним для крашанок?
4. Як називається найбільше релігійне свято у християн?
5. Що є символом Великодня?
6. Як називається неділя перед Великоднем?
7. Як називається великодній хліб?
8. Скільки днів Воскреслий Христос перебував на землі?
9. Назвіть пухнасту тваринку, яка є великоднім символом у багатьох народів.
10. У який день тижня у церквах освячують паски і крашанки?
11. Як називають великоднє яйце?
12. Скільки разів треба цілуватися, вітаючи один одного зі святом?

Довідка: червоний, весною, золоте, яйця, Великдень, паска, вербна, кролик, сорок, писанка, субота, три.

Рубрику підготувала вчителька початкових класів Анка Майданюк Штубіану

••• Вивчаємо англійську •••

1. Прочитай коротку розповідь про Великдень. Дай відповіді на запитання.

It is Easter.
We decorate eggs.
There's a lots of
candy.
Baskets are filled.

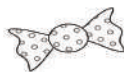

1. What holiday is it?

2. What do we do with eggs?

3. What is there lots of?

літери в правильному порядку. Розмалюй зображення.

 dacyn	 kbsate	 nunby
 kichc	 egsg	 lejlynesab

2. Відшукай яйця. Скільки їх? Розмалюй.

1. Light blue 2. Light Purple 3. Yellow 4. Green 5. Dark Green

3. Роздивись малюнки. Порядок літер у назвах неправильний. Поміркую і перестав

4. Поєднай слова з малюнками.

Bunny

Easter Basket

Easter Eggs

Lamb

Flowers

Chick

5. Прочитай слова та запиши їх в алфавітному порядку.

Flowers	1.
Basket	2.
Chocolate	3.
Lamb	4.
Bunny	5.
Eggs	6.
Chick	7.
Candy	8.

Підготувала Ірина Савіна

? Відгадай ?

Коли її засвітять під образами –
Вона заплаче тихими сльозами.
Сльоза її світла і гаряча, як пічка...
То біла великодня...
(свічка)

Йшла Весна-красна у гарній
спідниці.
Несла Весна-красна в корзині гостинці.
Ягнятам – травицю.
Гусятам – водицю.
Качатам – ряску, а малятам...
(Паску)

Я з-за столу не вставала,
На яєчку малювала
Роду нашого святиню –
Українську берегиню.
(вмнєсиП)

Безконечний узор на яйці
В писанкарки в умілій руці.
І яка є у цім таїна?
Для узору кінця тут нема.
Безконечне життя на землі.
Знайте, діти, хоч ви ще малі:
Хто у серці несе каяття,
Дасть Господь тому вічне...
(вклїж)

Зроби своїми руками

Великодній зайчик

Для виготовлення виробу вам знадобляться товсті вовняні нитки, краще світлих, неяскравих тонів, картон, чорні камінчики для очей та рожевий гудзик для носика, фетрова тканина двох кольорів для вух, блюдце, склянка, простий олівець, ножиці, термопістолет.

Для створення зайчика потрібно три помпони різних розмірів: голова, тулуб і хвостик. Звичайно, найбільший помпон зробимо для тулуба, менший помпон – для голови і найменший – для хвостика.

1. За допомогою перевернутого блюдця накреслимо коло на листі картону. Вирізаємо його. У центрі кола малюємо коло меншого діаметра.

2. Вирізаємо середину кола за малим контуром. При цьому розрізаємо велике коло, щоб вийшла фігура, схожа на букву С.

3. Відрізаємо невеликий відрізок фіксуючої нитки та викладаємо його за контуром нашої деталі. А тепер основною ниткою починаємо обмотувати кільце поверх фіксуючої нитки, від одного краю до іншого. Чим більше ниток ми намотаємо, тим пишнішим і щільнішим вийде помпон.

4. Ножицями розрізаємо намотані нитки по зовнішньому краю, притримуючи їх у центрі, щоб помпон не розпався. Міцно зв'язуємо посередині фіксуючою ниткою.

5. Надаємо округлу форму помпону, обрізаючи зайві нитки. Але будьте уважні: нитку, що фіксує, ми не обрізаємо, вона нам ще знадобиться.

6. Помпон для тулуба робимо аналогічно, тільки діаметр кіл повинен бути більшим.

7. Зв'язуємо помпони за допомогою фіксуючих ниток. Після цього нитки можна обрізати. При необхідності форму кролика можна підрівняти за допомогою ножиць.

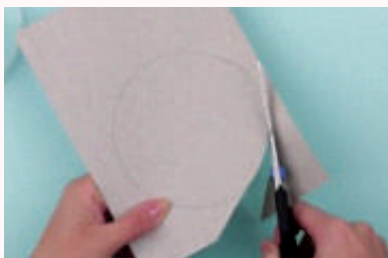
8. Залишилось зробити хвостик. Його робимо за тим самим принципом: намотуємо, розрізаємо, зв'язуємо. Хвостик прикріплюємо до тулуба за допомогою термопістолета.

9. На відрізок сірого фетру малюємо олівцем довгастий, заокруглений з одного боку силует вухка. Можете скористатися для цього заготовленим шаблоном з паперу. Вам знадобляться дві такі деталі. Так само робимо внутрішню частину вухка з рожевого фетру. Вона має бути трохи меншою, ніж сіра деталь. Приклеюємо рожеві деталі зверху на сірі, поєднуючи нижні краї обох деталей.

10. Прикріплюємо вухка до голови за допомогою термоклею. Приклеюємо очі і носик. Щоб мордочка виглядала природніше, зрізаємо краї нитки в нижній частині мордочки під носиком у формі трикутника.

Джерело:

<http://www.kidmade.com.ua/>

Великдень

З методичного посібника С. Бакая, В. Стороженка «Зустрічаймо весну»

Moderato

f

mf

1. Він прийшов до нас з вербою, зі свяченою водою

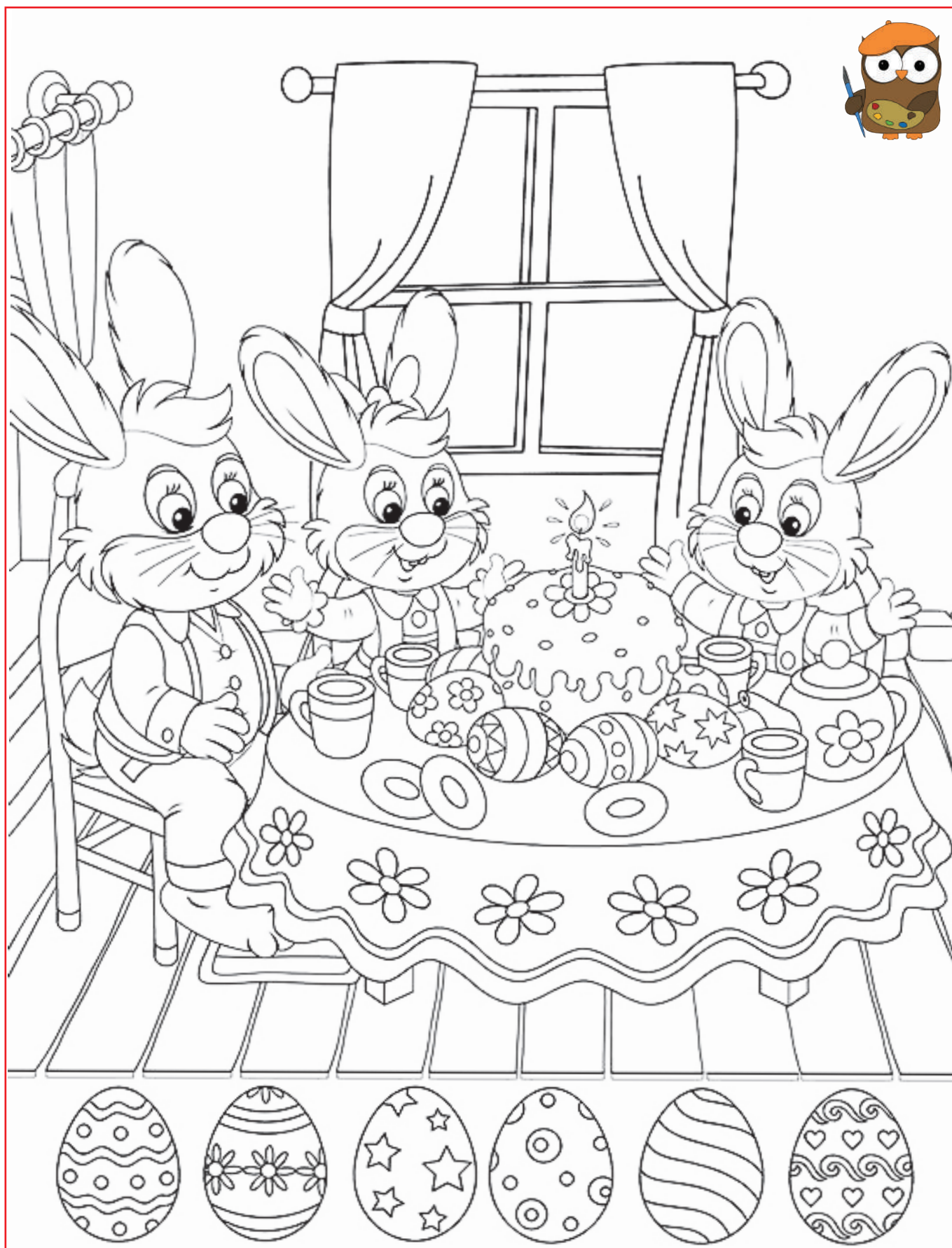
mf

Разом з нами він пограє – Вербний тиждень привітає.

1. Він прийшов до нас з вербою,
Зі свяченою водою.
Разом з нами він пограє –
Вербний тиждень привітає.

2. Великодня дзвін лунає –
Свято разом зустрічаєм.
Напечемо пасочок –
Пригостимо діточок.

Великодній вогонь

Великдень, Воскресіння Христове або ще Паска – це одне з найбільших і найшанованіших християнських свят. Воно приурочене воскресінню Христа. З цим чудовим святом поєднують дуже багато обрядів, звичаїв і традицій: печуть паски, фарбують яєчка, відвідують богослужіння у церквах, ходять один до одного в гості, дарують подарунки та багато іншого. Існують також безліч прикмет та застережень, пов'язаних із цим днем. Деякі звичаї чи обряди є загальноприйнятими, інші – наповнені місцевим колоритом.

У деяких європейських народів є звичай: люди запалюють великі вогнища, які символізують перемогу Христа над темрявою. До таких народів відносяться й українці. Розпалювати вогнище велося біля церкви або на пагорбі за селом, щоб вогнище було видно на все село. А ще краще – щоб його можна було бачити і в сусідніх селах. Опікувалися всім, що має відношення до такого вогню, місцеві парубки і хлопчики. Ні дівчат, ні жінок туди не допускали. Його розпалювали з початком великої Всеношної – як тільки священик скаже «Христос Вокрес!» а дзвонар гучно задзвонить у дзвони. Далі потрібно всю ніч слідувати, щоби вогонь не згас. До того ж, цей святий вогонь під ранок мав згаснути самостійно. Отож, коли близяться ранок, переставали підкладати.

Коли лише починало смеркати у великодню суботу, парубоцька громада сходилася з усіх сторін села чи місцевини. Кожен приносив із собою щось необхідне. Для цього вогню вважалося добрим зрізати в лісі або в леваді сухий дуб чи суху вербу – «бо в сухому дереві нечиста сила ховається». На Київщині звичай велів украсти в жида шинкаря стару бочку, діжу або колесо від старого воза – «щоб було чим розпалити вогнище». На Поділлі парубки випрошували або теж крали якусь дерев'яну річ. Але не в жида, а в попа – «бо то святий вогонь». А от на Закарпатті кожен газда мав щось дати з двору «на огинь» – непотрібний домашній предмет, що добре горить, чи дрова.

У різних частинах України по-різному поводи-

лися протягом ночі зі святим вогнем. Наприклад, на Покутті в такому вогні велося спалювати сміття. А коли вогонь горів яскравіше, навколо вогню ставали хлопці. Це створювало ілюзію біблійного епізоду, коли апостоли грілися біля вогню, чекаючи на Ісуса. В інших місцях обгортати соломкою колеса та, запаливши їх, пускали на весняний вогонь (як і на купальський). Коли колесо вцілить у середину вогнища – це добра ознака і для весни, й для літа. Колесо вважали символом сонця, а колесо, що потрапило у вогнище – це сонце, яке світить над полями, луками, лісами та ріками. Тому таке символічне попадання колеса у вогнище вважалося певною ознакою здоров'я, врожаю, приплоду худоби у всьому селі. У деяких інших місцевостях пускали вже палаюче колесо з гори, де горить великодній ватра, на городи. Якщо колесо докотиться до городів і не погасне, вважається, що буде вдалий рік на врожай.

Наші прадіди також казали, що від злого очиститься усе, куди лише досягне сяйво від великодніх вогнів. Де горять і світять весняні великодні вогні – не підступить туди лиха сила та дідьки. Таким чином очищається і село, і луки, ліси і ріки, гори й доли, води й поля. Але в першу чергу цим вогнем очищається повітря і звільняється земля від усяких нечистот на добрий врожай. Тому і в хатах перед Великоднем мусив усю ніч горіти вогонь. У дуже далекі часи його розводили в печі, а вже пізніше тримали запалену лампадку чи свічку. За цим домашнім світлом, як і за вогнищем у селі, потрібно було наглядати і не спати всю ніч. За народними повір'ями, із суботи на неділю Христос разом із апостолами ходив і роздавав щастя. Тому цілу святкову ніч і наступного дня люди намагалися не спати, бо вважалося, що можна прогавити («проспати») своє щастя. То ж не пропустіть свій шанс на щастя на цей Великдень, а також очистайте святим вогнем від нечисті і повітря, й землю, всю околицю і всіх людей. Христос Воскрес!

Підготувала Ольга Сенишин

Пишаємося нашими дітьми!

**Сестри Шовкалюк: Ребека, 6 років, та Естера, 4 роки,
с. Негостина**

**Марія-Ізабела Рішчук, 4,5 років,
с. Негостина**

**Денис-Саша Цаповець, 5,5 років,
с. Негостина**